

PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU – BLOK I

Tereza Kyselovská

ÚVOD

Obsah přednášky:

1. Skupina Světové banky
2. Mezinárodní měnový fond
3. Světová obchodní organizace

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Světová banka je skupina, kterou tvoří 5 institucí:

1. Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)
2. Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)
3. Mezinárodní finanční korporace (IFC)
4. Mezinárodní agentura pro investiční záruky (MIGA)
5. Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)

IBRD + IDA = Světová banka

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

www.worldbank.org

Vznik

- 1944 konference v Bretton Woods – IBRD a MMF
- ČSR

Cíle

- Vytváření vhodného prostředí pro investice a pracovní příležitosti
- Udržitelný růst a podpora chudých lidí a jejich zapojení do rozvoje

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Organizační struktura

Světová banka není bankou v klasickém slova smyslu, je majetkem 184 členských států.

- **Rada guvernérů** – MF členských zemí, hlavní tvůrce politiky
- **Rada výkonných ředitelů**
- **Prezident světové banky**

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Členové

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)

poskytuje úvěry a technickou pomoc na rozvoj středně bohatých zemí a úvěruschopných chudších zemí, podporuje vyrovnaný růst mezinárodního obchodu a udržení rovnováhy platebních bilancí povzbuzováním mezinárodní investiční činnosti.

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA) tvoří spolu s IBRD Světovou banku a mají stejnou organizační strukturu. Poskytuje půjčky 79 nejchudším státům světa, z toho 39 je afrických zemí. Byla založena v roce 1960. Její podmínky nejsou tak přísné jako u jiných institucí. Poskytuje bezúročné půjčky s dobou splatnosti 35 – 40 let a s desetiletou lhůtou na zahájení splácení. Převážná většina prostředků IDA pochází z dárcovských příspěvků členských zemí.

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Mezinárodní finanční korporace (IFC) je největším multilaterálním zdrojem kapitálu a půjček pro financování projektů v soukromém sektoru rozvojových zemí. Ve spolupráci se soukromými investory financuje a poskytuje poradenství soukromým podnikům a projektům v rozvojových zemích. Podněcuje růst výkonných firem a dobře fungujících kapitálových trhů v členských zemích. Stimuluje a mobilizuje soukromé investice v rozvojovém světě.

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Mezinárodní agentura pro investiční záruky (MIGA) podporuje tok zahraničních investic do rozvojových zemí a mezi rozvojovými zeměmi zajištěním transakcí. Poskytuje zahraničním investorům záruky proti ztrátám způsobenými politickými riziky, mezi které patří rozhodnutí v oblasti měnové, vyvlastňování, války nebo občanské nepokoje. Poskytuje mediátorské služby mezi vládami a investory a technickou pomoc při šíření informací o investičních příležitostech.

1. SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID) je prostředníkem pro řešení sporů mezi vládami a soukromými zahraničními investory v arbitrážním a smírčím řízení.

2. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

Vznik

1944 Bretton Woods

Cíle:

- podpora mezinárodní měnové spolupráce,
- usnadnění vyváženého růstu mezinárodního obchodu,
- podporu devizové stability,
- pomoc při vytváření mnohostranného platebního systému,
- zpřístupnění finančních zdrojů těm členským státům, které mají problémy s platební bilancí.

2. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

Hlavní úkol – zmírňovat a zkracovat dobu trvání nerovnováhy platebních bilancí členských zemí

Podmínkou členství – členství v IBRD

Členské státy musí zajistit volnou směnitelnost měny vůči měnám zahraničním a mít ji k dispozici.

Možnost získat úvěr – ve stavu nouze (deficit platební bilance). O úvěr mohou požádat i bohaté státy (rozdíl od IBRD)

Pravidelné konzultace s členskými zeměmi, podávání doporučení

2. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

K naplnění cílů disponuje IMF čtyřmi hlavními nástroji:

- **monitorování,**
- **technická pomoc a vzdělávání,**
- **půjčky,**
- **výzkum.**

2. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

Organizační struktura

- **Sbor guvernérů**
- **Mezinárodní měnový a finanční výbor**
- **Rozvojový výbor**
- **Sbor výkonných ředitelů**

2. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

Spolupráce se Světovou bankou

IMF se soustředí na makroekonomickou oblast a otázky finančního sektoru. Světová banka se zabývá snižováním chudoby financováním nejrůznějších rozvojových projektů.

V roce 2007 obě organizace přijaly **Společný akční plán**, na základě kterého týmy IMF a Světové banky na národních úrovních připravují pracovní programy vždy pro následující rok, a to včetně rozdělení práce mezi jednotlivé organizace.

3. SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

Rozhodující vliv na řízení mezinárodních ekonomických a finančních vztahů po 2SV mají organizace vytvořené v rámci Bretton-woodského systému:

- Mezinárodní měnový fond
- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
- GATT

- **-> přechod od dvoustranné regulace k systému mnohostranných smluv a na jejich základě vzniklých mezinárodních organizací**

3. SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

GATT 1947

MMF a IBRD vznikly od počátku jako mezinárodní organizace, zde byl vývoj poněkud odlišný

Původně se sice počítalo se vznikem samostatné organizace, ale docházelo k průtahům.

Státy měly zájem na snížení tarifů, proto tato ustanovení byla vyčleněna do samostatné smlouvy – GATT.

Byl přijat Protokol o prozatímní použitelnosti GATT.

1948 měla vzniknout samostatná mezinárodní organizace, ale z důvodů negativního postoje USA k tomu nedošlo.

3. SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

Provizorní situace působila spoustu problémů – tzv. **defekty narození:**

- Neexistence zakládající listiny zřizující GATT jako subjekt práva
- Nejasnosti týkající se pravomocí GATT
- Tzv. Grandfathers rights – nekonzistentnost legislativy

3. SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

Následníkem GATT, pokud jde o organizační složku, se stala Světová obchodní organizace, vytvořená na základě jednání Uruguayského kola

- 1. 1. 1995, sídlo v Ženevě
- Zajištění realizace GATT 1994, dalších mnohostranných dohod
- Fórum pro projednávání otázek
- Řešení sporů
- Spolupráce s MMF a IBRD

3. SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

- Odstranění diskriminace – režim nejvyšších výhod a národní režim
- další odstraňování bariér obchodu
- předvídatelnost obchodního systému
- více soutěžních prvků v systému – odstranění exp.podpor, dumpingů
- příznivější podmínky pro rozvojové země

SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

GATT

- Dočasné fórum
- Smluvní státy
- Systém mnohostranných dohod nebyl závazný
- Pouze obchod se zbožím

WTO

- Stálá mezinárodní organizace
- Členské státy ratifikovaly Dohodu o zřízení WTO
- Členové
- Zboží, služby, práva duševního vlastnictví

SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

GATT 1947 = Všeobecná dohoda o clech a obchodu
ve znění z roku 1947

GATT 1994 = GATT 1947 + dodatky přijaté v rámci
Uruguayského kola + nadále nezahrnuje
organizační složku

WTO byla ustanovena na základě multilaterální
dohody přijaté během Uruguayského kola

GATT 1994 je jedním z dokumentů v rámci WTO

Členové GATT 1947 museli výslovně odstoupit od
textu této smlouvy a výslovně ratifikovat GATT
1994.

SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

○ Principy činnosti WTO:

- Liberalizace mezinárodního obchodu
- Odstranění diskriminace
- Odstraňování bariér
- Předvídatelnost obchodních bariér
- Princip nejvyšších výhod a národní režim
- Odstranění podpor a dumpingu, posílení soutěže

SVĚTOVÁ OBCHODNÍ ORGANIZACE

○ **Struktura**

Konference ministrů – nejvyšší orgán, zástupci všech členů WTO, schází se jednou za 2 roky

Generální rada – zástupci členských států

Rada pro obchod se zbožím

Rada pro obchod se službami

Rada pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví

